



*ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ*

*ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΚΥΚΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ  
ΤΟΜΕΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ  
ΕΤΟΥΣ 2003-2004*

*Υπεύθυνος Καθηγητής: Ανδρέας Δημητρόπουλος  
Μάθημα: Συνταγματικό Δίκαιο*

**ΘΕΜΑ**

ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΘΟΔΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΑΠ 506/1998  
(ΤΜΗΜΑ Β)

Εκπόνηση εργασίας από την Κασσάνδρα Τσαγκάρη  
Αριθμός καταλόγου:36

## ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ

### I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

### II. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

### III. ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΕΛΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΥΣΤΟΛΗΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ

Η τελολογική συστολή της διάταξης του εδαφίου γ της §3 του άρθρου 139 ΚΠολΔ, με την έννοια ότι η έκθεση επίδοσης υπερισχύει της σημείωσης πάνω στο επιδιδόμενο έγγραφο μόνο όταν ωφελεί εκείνον προς τον οποίο έγινε η επίδοση, όπως δέχθηκε ορθά ο ΑΠ με την παραπάνω απόφασή του, ανταποκρίνεται πλήρως στα ακόλουθα κρίσιμα κριτήρια ερμηνείας της : α) στο σκοπό του εδαφίου β, που συναρτάται, όπως προκύπτει και από το γράμμα του ( « η σημείωση αποτελεί απόδειξη υπέρ εκείνου προς τον οποίο έγινε η επίδοση» ) με τη θεμελιώδη στο δίκαιο αρχή της προστασίας της εμπιστοσύνης τόσο των συναλλασσομένων όσο και των διοικουμένων, β) στη συστηματική ερμηνεία των εδαφίων β και γ της §3 του άρθρου 139 ΚΠολΔ, των οποίων η εφαρμογή (και των δύο) θα πρέπει να καθίσταται δυνατή και δεν θα πρέπει η εφαρμογή του ενός (εδώ του εδ.γ) να αποκλείει πρακτικά την εφαρμογή του άλλου και γ) στην επιταγή εναρμονισμένης με τους υπέρτερους κανόνες των άρθρων 20§1Σ και 6§1 εδ.α ΕΣΔΑ ερμηνείας.

### I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο ΑΠ προέβη με την παραπάνω απόφασή του σε ένα ιδιαίτερα δυσχερές και όχι σύνηθες στην ελληνική νομολογία ερμηνευτικό εγχείρημα και κατέληξε μ'αυτό τον τρόπο σε ένα θεμελιωμένο και απόλυτα ορθό ερμηνευτικό πόρισμα : Προέβη, συγκεκριμένα, όπως ρητά διαλαμβάνεται στο σκεπτικό της απόφασης, σε **τελολογική συστολή** του τελευταίου εδαφίου της §3 του άρθρου 139ΚπολΔ, ύστερα από στάθμιση των εξυπηρετούμενων με τη διάταξη αυτή συμφερόντων, αντλώντας τα αξιολογικά κριτήρια για τη στάθμιση από υπέρτερους (αυξημένης τυπικής ισχύος) κανόνες του Συντάγματος και της ΕΣΔΑ ( άρθρα 20§1Σ και 6§1 εδ.α ΕΣΔΑ ).

## II. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ

Με το χαρακτήρα θετικού και μόνο σχολιασμού της αεροπαγίτικης απόφασης ακολουθούν μεθοδολογικές παρατηρήσεις :

Αν επιχειρούσε κανείς να διαβάσει το εδ.γ της §3 του άρθρου 139 ΚπολΔ αποκομμένο από τα λοιπά εδάφια και το σκοπό της θεσπιζόμενης με αυτά ( κυρίως με το εδ.β ) ρύθμισης, θα ήταν αδύνατο να αποστεί από το γράμμα του, το οποίο έχει κατά λέξη ως εξής : « Αν υπάρχει διαφορά ανάμεσα στην έκθεση επίδοσης και στη σημείωση υπερισχύει η έκθεση». Το κείμενο αυτό ( του εδ.γ της §3 του άρθρου 139 ΚπολΔ) δεν εμφανίζει μόνο του ( χωρίς συσχετισμό με τα λοιπά εδάφια ) οποιαδήποτε πολυσημία . Η πρώτη αυτή εντύπωση κλονίζεται όμως αν επιχειρήσει κανείς **συστηματική ερμηνεία** της διάταξης του εδ.γ της §3 με τα εδάφια α και β, που έχουν ως εξής : « Όποιος ενεργεί την επίδοση σημειώνει πάνω στο επιδιδόμενο έγγραφο την ημέρα και την ώρα της επίδοσης και υπογράφει. Η σημείωση αυτή αποτελεί απόδειξη υπέρ εκείνου προς τον οποίο έγινε η επίδοση». Η ρύθμιση των δύο αυτών εδαφίων και κυρίως του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 3 θα έχανε σε πολύ μεγάλο βαθμό το νόημά της αν γινόταν δεκτό ότι σε κάθε περίπτωση διαφοράς ανάμεσα στην έκθεση επίδοσης και στη σημείωση πάνω στο επιδιδόμενο έγγραφο υπερισχύει η έκθεση. Άξιος προστασίας δεν είναι μόνο εκείνος που επιχειρεί την επίδοση, αλλά και εκείνος προς τον οποίο γίνεται η επίδοση, ο οποίος έχει στα χέρια του μόνο το επιδιδόμενο έγγραφο και όχι την έκθεση. Σε αυτό και μόνο το επιδοθέν επομένως έγγραφο και στη σημείωση πάνω σε αυτό μπορεί εκείνος προς τον οποίο έγινε η επίδοση να στηριχθεί ( επιχείρημα έμμεσα και από το άρθρο 140§2 ΚΠολΔ ), προκειμένου να υπολογίσει λ.χ. την προθεσμία άσκησης ενδίκου μέσου, όταν το επιδοθέν έγγραφο είναι δικαστική απόφαση, όπως στη σχολιαζόμενη απόφαση. Αυτή η βάση, την οποία ευλόγως εμπιστεύεται ο τελευταίος, για να ζητήσει την αναγνωριζόμενη σε αυτόν δικαστική προστασία με την εμπρόθεσμη άσκηση ενδίκου μέσου, δε θα ήταν δικαιοπολιτικά ορθό να ανατρέπεται. Η προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του στο περιεχόμενο της σημείωσης αποτελεί επιταγή, η οποία αντανakλάται και στο γράμμα του εδαφίου γ της §3 του άρθρου 139 ΚΠολΔ, σύμφωνα με το οποίο « η σημείωση αποτελεί απόδειξη υπέρ εκείνου προς τον οποίο έγινε η επίδοση. Η διατύπωση αυτή δε θα είχε κανένα πρακτικό νόημα, αν σε κάθε περίπτωση, ακόμη δηλαδή και στη περίπτωση που στη σημείωση θα αναγραφόταν

μεταγενέστερη ημερομηνία επίδοσης σε σχέση με την αναγραφόμενη στην έκθεση υπερίσχυε η τελευταία. Μια τέτοια ερμηνεία του τελευταίου εδαφίου της §3 του άρθρου 139ΚΠολΔ θα έπληττε την αρχή προστασίας της εμπιστοσύνης εκείνου προς τον οποίο έγινε η επίδοση, της οποίας εκδήλωση είναι και η παραπάνω διατύπωση του εδαφίου της ίδιας διάταξης. Άλλωστε, όπως ορθά επισημαίνει ο ΑΠ με τη σχολιαζόμενη απόφασή του, η προστασία αυτή συναρτάται εδώ με τη συνταγματική προστασία του δικαιώματος παροχής δικαστικής προστασίας, το οποίο κατοχυρώνεται τόσο με το άρθρο 20§1Σ όσο και με το άρθρο 6§1 εδ.α ΕΣΔΑ.

Υπό το πρίσμα των παραπάνω σκέψεων η ακολουθούμενη από τον ΑΠ ορθή ερμηνευτική εκδοχή, αποτελεί όχι μόνο ερμηνεία συστηματικής εναρμόνισης των εδαφίων β και γ της §3 του άρθρου 139ΚΠολΔ, με βάση και το σκοπό της διατύπωσης του εδαφίου β, που συναρτάται με τη βασική στο δίκαιο αρχή της προστασίας της εμπιστοσύνης ( εδώ εκείνου προς τον οποίο έγινε η επίδοση ), αλλά ταυτόχρονα και μια επιτασσόμενη εδώ ερμηνεία εναρμόνισης με τους υπέρτερους κανόνες των άρθρων 20§1Σ και 6§1 εδ.α ΕΣΔΑ ( σε συνδυασμό και προς το άρθρο 28§1Σ ), των οποίων η παραβίαση, αν ήθελε θεωρηθεί ορθή η αποκομμένη από κάθε άλλη διάταξη γραμματική και μόνο ερμηνεία του εδαφίου γ της §3 του άρθρου 139 ΚΠολΔ, θα καθιστούσε τη διάταξη αυτή αντισυνταγματική.

Η τελολογική συστολή της διάταξης του εδαφίου γ της §3 του άρθρου 139 ΚΠολΔ, με την έννοια ότι η έκθεση επίδοσης υπερισχύει της σημείωσης πάνω στο επιδιδόμενο έγγραφο μόνο όταν ωφελεί εκείνον προς τον οποίο έγινε η επίδοση, όπως δέχθηκε ορθά ο ΑΠ με την παραπάνω απόφασή του, ανταποκρίνεται πλήρως στα ακόλουθα κρίσιμα κριτήρια ερμηνείας της : α) στο σκοπό του εδαφίου β, που συναρτάται, όπως προκύπτει και από το γράμμα του ( « η σημείωση αποτελεί απόδειξη υπέρ εκείνου προς τον οποίο έγινε η επίδοση» ) με τη θεμελιώδη στο δίκαιο αρχή της προστασίας της εμπιστοσύνης τόσο των συναλλασσομένων όσο και των διοικουμένων, β) στη συστηματική ερμηνεία των εδαφίων β και γ της §3 του άρθρου 139 ΚΠολΔ, των οποίων η εφαρμογή ( και των δύο ) θα πρέπει να καθίσταται δυνατή και δεν θα πρέπει η εφαρμογή του ενός ( εδώ του εδ.γ ) να αποκλείει πρακτικά την εφαρμογή του άλλου και γ) στην επιταγή εναρμονισμένης με τους υπέρτερους κανόνες των άρθρων 20§1Σ και 6§1 εδ.α ΕΣΔΑ ερμηνείας.

### **III. ΔΙΑΦΟΡΑ ΤΕΛΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΥΣΤΟΛΗΣ ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΗ ΕΡΜΗΝΕΙΑ**

Η λογική – συστηματική ερμηνεία δεν αφορά μόνο τη σημασία των νομικών εννοιών στην αντίστοιχη συγκεκριμένη συνάρτηση ιδεών (όπως λ.χ. είναι η σημασία της έννοιας της κατοχής στο πλαίσιο της διάταξης για την υπεξαίρεση ), ούτε μόνο την εξωτερική θέση της διάταξης μέσα στο νόμο, η οποία βέβαια αρκετά συχνά παρέχει επιχειρήματα για την ερμηνεία ( όπως λ.χ. η θέση της ποινικής διάταξης για την ψευδή καταμήνυση έπειτα από τη διάταξη, που αφορά τα εγκλήματα ψευδορκίας στον Ποινικό Κώδικα επιτρέπει να συμπεράνουμε ότι η πρώτη, όπως και τα τελευταία είναι πρωταρχικά εγκλήματα κατά της απονομής της δικαιοσύνης και όχι εγκλήματα κατά της τιμής. Επειδή αυτή η νοηματική συσχέτιση κάθε νομικής διάταξης με το σύνολο της έννομης τάξης είναι σε μεγάλο βαθμό τελολογική, αφού οι νομικές διατάξεις στο σύνολό τους έχουν προορισμό να εκπληρώνουν ορισμένους σκοπούς σε συνδυασμό με άλλους κανόνες, να συμπληρώνουν δηλαδή αυτούς τους κανόνες με τρόπο σκόπιμο, δεν είναι εύκολο να χωρίσει κανείς την συστηματική ερμηνεία από την τελολογική ερμηνεία. Ως συστηματική ερμηνεία είναι συγχρόνως και τελολογική, όχι μόνο αποκλειστικά. Στον συστηματικό και όχι στο τελολογικό καθορισμό νοήματος μπορούμε λ.χ. να κατατάξουμε την εξήγηση μιας απειλής ποινής στο σύστημα των απειλών ποινής από την οπτική γωνία της ανταποδοτικής δικαιοσύνης. Αντίστροφα έχουμε τελολογική ερμηνεία και όχι συστηματική, όταν οι σκοποί, που επιδιώκονται με τον κανόνα δικαίου βρίσκονται έξω από την έννομη τάξη ( όπως λ.χ. η ηθικοπλαστική διαπαιδαγώγηση του ανθρώπου ).

Η τελολογική ερμηνεία αναζητά το σκοπό της νομικής διάταξης, που μπορεί να βρίσκεται είτε μέσα είτε έξω από αυτή. Σε αυτό το είδος ερμηνείας εντάσσεται η τελολογική συστολή, που αποσκοπεί στο να περιορίσει τις συνέπειες του κανόνα δικαίου σε εκείνες μόνο που είναι αναγκαίο να απορρεύσουν βάσει του σκοπού του. Έτσι στην περίπτωση της σχολιαζόμενης απόφασης τα αποτελέσματα της επίδοσης και ειδικότερα η έναρξη των προθεσμιών για τη διενέργεια των διαδικαστικών πράξεων αρχίζουν από τη γνώση του ακριβούς χρόνου της επίδοσης, την οποία εκείνος προς τον οποίο γίνεται η επίδοση αντλεί επισήμως και ασφαλώς από την επισημείωση του δικαστικού επιμελητή

στο επιδιδόμενο έγγραφο. Σε περίπτωση, άρα, διαφοράς ανάμεσα στην έκθεση επίδοσης και της επισημείωσης στο επιδιδόμενο έγγραφο ως προς την ημερομηνία επίδοσης λαμβάνεται υπόψη ως ημερομηνία έναρξης των προθεσμιών εκείνη που ωφελεί περισσότερο αυτόν [προς τον οποίο έγινε η επίδοση.